

H.C. Andersen – Eventyr 174: Hans og Grethe. Smaahistorier IV (1836) Originalversion. Bemærk: der er indsat blanklinjer undervejs, markeret med tegnet - for at linjerne i de to kolonner kan matche. Linje-forskubbelser kan, beklageligvis, opstå alligevel pga. konverterings-divergens; læsning 'på tværs' bør dog være muligt.	H.C. Andersen – Eventyr 174: Hans og Grethe. Småhistorier IV (1836) Sprogjusteret version ved Ivan Hansen (2015/2019) © blå tekst = ord ændret i forhold til originalen. (Justering ifølge 1948-sprogreformen er ikke farvemarkeret) Bemærk: der er indsat blanklinjer undervejs, markeret med tegnet - for at linjerne i de to kolonner kan matche. Linje-forskubbelser kan beklageligvis opstå alligevel pga. konverterings-divergens; læsning 'på tværs' bør dog være muligt.
To Brødre eiede hver en herlig Landeiendom og da Brødrene vare Naboer, besøgte de ofte hinanden og talte om deres Huusvæsen og Udkomme; den ene kunde ikke nok rose sin Karls Redelighed, den anden ikke nok sin Piges Snildhed. Nu havde den ældre Broder en prægtig Hengst paa Stalden, den yngre en smuk Hoppe, begge af lige Farve og Størrelse. Den ene Gang efter den anden, dreiede Talen sig om disse Dyr; den ældre Broder vilde købe Hoppen, den yngre havde Lyst til at faae Hengsten. Enige vare de om at begge Dyr burde eies af een Herre; men de kom aldrig til Handel. Engang, da de igjen talte om denne Sag, udbrød den yngste: ”naa! jeg vedder at jeg dog, uden Dit Vidende, skal faae Hengsten og at din redelige Karl selv fører den til mig!” ”Og jeg vædder”, sagde den ældre, ”min Hengst mod din Hoppe, at det skeer ikke, thi om selv Karlen stjal den vilde han sige mig det!” ”Naa, det troer Du!”, sagde den yngre. ”Ja jeg er vis paa hans Ærlighed!” Veddemaalet blev sluttet og Brødrene forlode hinanden. Næste Morgen kaldte den ældre Broder paa sin Pige og fortalte hende hvad han og Broderen havde veddet om: ”Nu stoler jeg paa din Snildhed!. ”Lad mig om det!” sagde Grethe og gik endnu samme Aften over til Karlen. ”God Aften, Hans!”	To brødre ejede hver en herlig landejendom og da brødrene var naboer, besøgte de ofte hinanden og talte om deres husholdning og udkomme; den ene kunne ikke nok rose sin gårdskarls redelighed, den anden ikke nok sin gårdpiges snildhed. Nu havde den ældre bror en prægtig hingst i stalden, den yngre havde en smuk hoppe i sin, begge af samme farve og størrelse. Den ene gang efter den anden, drejede deres samtale sig om disse dyr; den ældre bror ville købe hoppen, den yngre havde lyst til at få hingsten. Enige var de om at begge dyr burde ejes af een herre; men de kom aldrig til handel. Engang, da de igen talte om denne sag, udbrød den yngste: ”Nå! Jeg vædder at jeg dog, uden dit vidende, skal få hingsten og at din redelige karl selv fører den til mig!” ”Og jeg vædder”, sagde den ældre, ” – min hingst mod din hoppe! – at det ikke sker, for selvom karlen stjal den ville han sige mig det!” ”Nå, det tror du?”, sagde den yngre. ”Ja jeg er sikker og vis paa hans ærlighed!” Væddemålet blev sluttet og brødrene forlod hinanden. Næste morgen kaldte den yngre bror på sin pige og fortalte hende hvad han og den ældre bror havde væddet om: ”Nu stoler jeg paa din snildhed!” ”Lad mig om det!” sagde Grethe og gik allerede samme aften over til karlen. ”God aften, Hans!”

”Tak, lille Grethe!” ”Altid flittig!” ”Ja, det er Eens Pligt og Skyldighed!” ”Jeg har hørt fortælle at din Stald skal være saa net, som et Dukkeskab. Det gad jeg dog nok see!” Hans følte sig smigret og bad hende træde indenfor. Hun roste hvad der var at rose, og hjalp ham med hvad han endnu havde at bestille. ”Den Grethe, er dog en kjøn og flink Pige!” tænkte Hans. Dagen derpaa, det var en Løverdag, kom Grethe igen. ”God Aften Hans!” ”Tak lille Grethe!” ”Du bliver da ikke vred over, at jeg kommer her i Dag igen?” ”Nei, hvor kan Du falde paa det!” ”Har Du allerede Friaften?” ”Ja, jeg er færdig med Alting! Jeg har rappet mig! for, veed Du hvad, jeg tænkte, som saa, maaskee at lille Grethe kommer herover!” De sadte sig ned og sladdrede. Hans mærkede snart, at Grethe kunde godt tale for sig og at hun var en særdeles fornuftig Pige, derfor bad han hende, om hun Søndag eftermiddag vilde dandse med ham. Grethe kom og gik med Hans. De dandsede til langt ud paa Aftenen. Da sagde Grethe: ”Gud, hvor det er blevet sildigt! jeg skulde nu allerede være hjemme! Du maa sadle Hengsten og ride med mig hjem! Det lod Hans sig ikke bede to Gange om. Han tog hende op paa Hesten og de rede afsted i den mørke Aften. For at hun ikke skulde falde af, holdt han sin Arm fast omkring hende, og alt som de rede, maatte han fortælle, hvor kjær hun var blevet ham. Nu troede hun at det var det rette øieblik til at sige, hvad hun havde paa Hjertet: at hendes Herre gierne vilde have Hengsten, de rede paa, at han havde lovet hende en stor Belønning og naar hun fik den, var det en god Medgift. ”Vil Du, kjære Hans?” spurgte hun og kyssede ham. Nu maatte den stakkels Hans gjøre det, enten han vilde eller ei, men hvorledes skulde han skjule for sin Herre, dette Tyverie.	”Tak, lille Grethe!” ”Altid flittig?” ”Ja, det er ens pligt og skyldighed!” ”Jeg har hørt fortælle at din stald skal være så net og nydeligt, som et dukkeskab. Det gad jeg dog nok se!” Hans følte sig smigret og bad hende træde indenfor. Hun roste hvad der var at rose, og hjalp ham med hvad han endnu havde at bestille. ”Den Grethe, hun er dog en både køn og dygtig pige!” tænkte Hans. Dagen derpå, det var en lørdag, kom Grethe igen. ”God aften Hans!” ”Tak lille Grethe!” ”Du bliver da vel ikke vred over, at jeg kommer her i dag igen?” ”Nej, hvordan kan det dog falde dig ind?” ”Har du allerede friaften?” ”Ja, jeg er færdig med alting. Jeg har rappet mig! For, ved du hvad, jeg tænkte som så: måske at lille Grethe kommer herover?” De satte sig ned og sludrede. Hans mærkede snart, at Grethe kunne tale godt for sig og at hun var en særdeles fornuftig pige, derfor bad han hende, om hun søndag eftermiddag ville danse med ham. Grethe kom og gik med Hans. De dansede til langt ud paa aftenen. Da sagde Grethe: ”Gud, hvor det er blevet sent! Jeg skulle nu allerede have været være hjemme! Du må sadle hingsten og ride med mig hjem! Det lod Hans sig ikke bede om to gange. Han tog hende op paa hesten og de red afsted i den mørke aften. For at hun ikke skulle falde af, holdt han sin arm fast omkring hende, og alt som de red, måtte han fortælle, hvor kær hun var blevet ham. Nu troede hun at det var det rette øjeblik til at sige, hvad hun havde paa hjertet: at hendes herre gerne ville have hingsten, de red på; at han havde lovet hende en stor belønning og – når hun fik den – var det jo en god medgift. - ”Vil du, kære Hans?” spurgte hun og kyssede ham. Nu måtte den stakkels Hans gøre det, enten han ville eller ej, men hvordan skulle han skjule dette tyveri for sin herre?
---	---

”Du maa finde paa noget!” sagde Grethe. ”Siig at Du iaften paa Hjemveien foer vild, og at Ulvene anfaldt Dig, saa at Du maatte lade Hesten istikken. Ulvene have ædt den op lige til Knoklerne; Du kan føre ham ud at see disse, jeg skal nok sørge for at der i morgen ligge blodige Hesteknokler i Skoven!”

Saaledes blev det nu; Hans lod Grethe beholde Hengsten og gik til fods hjem.

Men Hans kunde ikke sove; det piinte ham skrækkeligt, hvorledes han næste Morgen skulde komme frem med sin Løgn; han kunde ikke holde ud at blive i sengen, han maatte ud af den og nu giorte han Prøve paa, hvorledes han vilde bære sig ad med at lyve. Han gik ud af sin Stuedør, bankede paa den, traadte ind igjen og vendte sig mod en Krog hvor der stod en Kost, den skulde forestille Herren.

”God Morgen, Hans!”

”Tak, gode Herre!”

”Naa, hvorledes har Hengsten det?”

”Ak, Herre! Hengsten -!” ja der stoppede Talen, han kunde ikke komme videre. Saa gik han igjen ud af Døren og bar sig ad, som forrige Gang

”God Morgen, Hans!”

”Tak, gode Herre!”

”Naa, hvorledes har Hengsten det?”

”Ak, Herre! Hengsten -!” ja der stoppede det igjen, Løgneren blev ham siddende i Halsen og det laae ham som en tung Vægt paa Hjertet.

Om Morgenens ganske tidligt, traadte han ind i sin Herres Værelse.

”God Morgen, Hans!”

”Tak, gode Herre!”

”Naa, hvorledes har Hengsten det?”

”Ak, kjære Herre, Hengsten -!” Her stod han i det, kun et øjeblik, og han sagde: ”Hengsten er stjaalet og jeg er selv Tyven, lad mig nu kun blive hængt!” Han fortalte da, hvorledes det Hele var gaaet til, at Grethe havde snakket for ham og at Hengsten var hos Herrens egen Broder.

Herren glædede sig over Karlens prøvede Ærlighed, tilgav ham og lovede endogsaa en Belønning, ligesom Broderen havde lovet Pigen den. ”Er det endnu Dit alvor at gifte Dig med Grethe,” sagde han, ”saa før hende kun herind i Huset og jeg har da foruden en redelig Karl, en

”Du må finde paa noget!” sagde Grethe. ”Sig at du i aften paa hjemvejen for vild, og at ulvene angreb dig, så du måtte lade hesten i stikken. Ulvene har så ædt hesten helt op, lige ind til knoglerne; du kan føre ham ud for at se disse, jeg skal nok sørge for at der i morgen ligger blodige hesteknogler derude i skoven!”

Sådan blev det nu; Hans lod Grethe beholde hingsten og gik hjem til fods.

Men Hans kunne ikke sove; det pinte ham skrækkeligt, hvordan han næste morgen skulle komme frem med sin løgn; han kunne ikke holde ud at blive liggende i sengen, han måtte ud af den og nu holdt han prøve på, hvordan han ville bære sig ad med at lyve. Han gik ud af sin stuedør, bankede på den, trådte ind igen og vendte sig mod en krog hvor der stod en kost, den skulle forestille Herren.

”God morgen, Hans!”

”Tak, gode herre!”

”Nå, hvordan har hingsten det?”

”Ak! Herre! Hingsten -!” Ja, der stoppede talen, han kunne ikke komme videre. Så gik han igen ud af døren og prøvede igen, som før:

”God morgen, Hans!”

”Tak, gode herre!”

”Nå, hvordan har hingsten det?”

”Ak! Herre! Hingsten -!” ja, der stoppede det igen, løgneren blev ham siddende i halsen og det lå ham som en tung vægt på hjertet.

Tidligt om morgenen trådte han ind i sin herres værelse.

”God morgen, Hans!”

”Tak, gode herre!”

”Nå, hvordan har hingsten det?”

”Ak, kære herre, hingsten -!” Her stod han i det igen, men kun et øjeblik, og han sagde så:

”Hingsten er stjålet og jeg er selv tyven, lad mig nu kun blive hængt!” Han fortalte da, hvordan det hele var gået til, at Grethe havde snakket for ham og at hingsten var hos herrens egen yngre bror.

Herren glædede sig over karlens prøvede ærlighed, tilgav ham og lovede ham endda en belønning, ligesom broren havde lovet pigen en belønning! ”Er det stadig dit alvor at gifte dig med Grethe,” sagde han, ”så før hende kun her til gården, og jeg har da i huset, udover en

snild Qvinde!” Det syntes just Hans om. Redeligheden havde vundet Veddemalet, medens hiin, som kun stolede paa Snildhed, maatte give slip baade paa Pigen og paa Hoppen, og det var, som det skulde være.	redelig karl, også en snild kvinde!” Det syntes Hans rigtig godt om. Redeligheden og ærligheden havde vundet væddemålet, mens den, som udelukkende stolede paa snildhed, måtte give slip både på pigen og på hoppen – og det var, som det skulle være.
Originalteksten, bragt her mhp. sammenligning med ændringerne i 2019-versionen, er nedskrevet fra de trykte versioner i hhv. ”H.C. Andersens Eventyr. Kritisk udgivet efter de originale Eventyrhæfter med Varianter ved Erik Dal og Kommentarer ved Flemming Hovmann efter Forarbejder af Erling Nielsen (bind VI, 1990”, fra den gedigne, såkaldte ”syvbinds-udgave” 1963-1990 ved Erik Dal - Det Danske Sprog- og Litteraturselskab & C.A. Reitzels Forlag), og fra dennes senere opdaterede, opstrammede eventyrudgave ”Andersen – H.C. Andersens Samlede Værker” (Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab ender redaktion af Klaus P. Mortensen. Gyldendal/Nordisk Forlag A/S 2003).	Sprogjusteret version ved Ivan Hansen (2015/2019) © Begge kilder til originalen – se overfor - viderebringer pudsigt nok, stiltiende og ukommenteret, den (i mine øjne oplagte) Andersen-manuskriptfejl i begyndelsen af ”Hans og Grethe”, hvor ”den yngre Broder” fejlnoteres som ”den ældre Broder” (”Næste Morgen kaldte den ældre Broder paa sin Pige...”)- hvorved hele historien bliver uforståelig; det er jo den yngre bror der har pigen Grethe ansat. Jeg har tilladt mig at rette dette i 2019-versionen - <i>Ivan Hansen, 2019.</i>